

การใช้เทคโนโลยี : ทันทันหรือใช้ให้เป็น

ดร.มนัสวี ศรีนนท์

ทุกวงการทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก ต่างตื่นตัวและแข่งขันกันในเรื่องการใช้เทคโนโลยีที่ช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนหรือการทำงาน เพื่อลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงาน อำนวยความสะดวก ตลอดถึงการดำเนินชีวิต การใช้เทคโนโลยีถือว่ามีค่าจำเป็นและเป็นเกณฑ์ตัดสินการพัฒนาได้ ส่วนการปฏิเสธเทคโนโลยีด้วยเหตุผลส่วนตัวหรือเหตุผลอะไรก็แล้วแต่ ย่อมเป็นการหยุดยั้งความเจริญก้าวหน้าในบางเรื่องหรือทุกเรื่องในชีวิตหรือสังคมได้เลย

แต่ที่ผ่านมา ในสังคมไทยก็มีปัญหาในหลายๆ เรื่องจากเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการสูญเสียทรัพย์สินเงินทอง การถูกล่อลวง หรือถูกเข้าใจผิด แสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีนี้หากมองในแง่ดีก็สามารถก่อให้เกิดประโยชน์หรือมีคุณค่าอย่างมาก ในทางตรงกันข้าม เทคโนโลยีก็สามารถทำให้เกิดอันตรายได้เหมือนกัน ดังนั้น การรู้จักใช้และการเข้าใจต่อเทคโนโลยีจึงเป็นเรื่องที่สังคมควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะปล่อยให้เป็นเรื่องของการลองผิดลองถูกหรือการเติบโตไปอย่างไม่มีกรอบดำเนินการ ใช้ไม่ได้แล้ว เพราะหากเป็นเช่นนี้ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีก็อาจเป็นภัยต่อมนุษย์และสังคมได้ ดังนั้น ในที่นี้ผู้เขียนได้นำเสนอเกี่ยวกับการรู้จักใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้อง โดยเป็นการใช้เงื่อนไขในเรื่องการทันสมัยและการใช้ให้เป็น เป็นข้อถกเถียงให้ได้ข้อสรุปที่เป็นแนวทางต่อการใช้เทคโนโลยีอย่างมีประโยชน์แก่ตนเองและสังคมโดยรวมด้วย

การใช้เทคโนโลยี : ทันทสมัย

การใช้เทคโนโลยีในสังคมไทยและสังคมโลกมีวัตถุประสงค์ที่เหมือนกันและแตกต่างกัน อย่างแน่นอน แต่โจทย์การใช้เทคโนโลยีในที่นี้ คือ เพื่อต้องการความทันสมัย ซึ่งเป็นโจทย์ที่ผู้เขียนต้องการแสวงหาความจริงให้ได้ว่า เหตุผลเช่นนี้จะเป็นที่ยอมรับกันได้มากขนาดไหน เพราะเหตุผลข้อนี้ได้มีบางคนที่เกี่ยวข้องและไม่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยียอมรับว่าเป็นเหตุผลหลักหรือเป็นเรื่องที่สำคัญมีใช้น้อย การใช้เทคโนโลยีสามารถเป็นเครื่องมือการันตีถึงความทันสมัยได้ดี เพราะช่วยทำให้หลายคนได้รับการยอมรับว่าไม่ล้าสมัย เป็นคนล้ำสมัย ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีเพื่อความทันสมัยนี้จึงมีจุดดีและจุดที่ควรพัฒนาดังนี้

1. จุดดีสำหรับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความทันสมัย

การใช้เทคโนโลยีทำให้สังคมและผู้ใช้ได้รับการยอมรับ โดยการยอมรับในลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นบนพื้นฐานของการยอมรับว่าเทคโนโลยีนี้เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายๆ เรื่อง หากคนในสังคมมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยียอมรับเป็นการแสดงว่ามีความรู้ เพราะมีเทคโนโลยีที่เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้นั่นเอง

2. จุดที่ควรพัฒนาสำหรับการใช้เทคโนโลยีเพื่อความทันสมัย

เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่าการใช้เทคโนโลยีนั้นไม่ใช่แค่ทำให้เกิดประโยชน์หรือคุณค่าเท่านั้น เทคโนโลยียังสามารถทำให้เกิดสิ่งที่ไม่ใช่ความรู้ได้ เช่น เทคโนโลยีสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเท็จหรือข่าวลวง ดังจะเห็นได้จากสังคมเกิดปัญหาการล่อลวงให้หลงเชื่อผ่านเทคโนโลยี ซึ่งเหตุการณ์ลักษณะนี้เกิดขึ้นจากการมองว่า เทคโนโลยีเป็นตัวบ่งชี้ถึงความทันสมัยนั่นเอง แต่ถ้าคนในสังคมมีภูมิปัญญา มีความคิดอย่างมีวิจารณญาณย่อมสามารถทำให้หลุดรอดจากการตกเป็นเหยื่อได้ โดยวิจารณญาณในที่นี้ คือ การมีทัศนคติถูกต้องต่อเทคโนโลยี เป็นการมองเทคโนโลยีเป็นเพียงแค่อุปกรณ์นำไปสู่ความรู้และความจริงเท่านั้น หากประสงค์จะได้ความรู้และความจริงที่ถูกต้องและชัดเจนก็ต้องแสวงหาร่วมกับอุปกรณ์การศึกษาอื่นๆ ด้วย มิใช่แค่มองว่า เมื่อใช้เทคโนโลยีก็ทันสมัยแล้ว และมีใช่แค่เป็นสิ่งที่ส่งผ่านเทคโนโลยีแล้วจะเป็นความรู้และความจริงไปเสียทั้งหมด

การใช้เทคโนโลยี : ใช้อย่างเป็น

การใช้เทคโนโลยีนอกจากรู้จุดดีและจุดที่ควรพัฒนาแล้ว โจทย์ที่สำคัญประการต่อมา คือ การใช้เทคโนโลยีให้เป็นนั้นเป็นอย่างไร ยิ่งในสังคมปัจจุบันแทบจะไม่มีใครหลุดรอดไปจากการไม่ใช้เทคโนโลยีได้เลย เพราะใครๆ จะทำอะไรก็มักจะมีโจทย์ของการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเข้าไปร่วมด้วยเสมอ เรียกว่าค้าขายก็นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเป็นเครื่องมือ หรือองค์กรทางการศึกษา ก็ใช้เทคโนโลยีมาช่วยจัดการเรียนการสอน ดังนั้น โจทย์เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีให้เป็นนั้นน่าจะเป็นโจทย์ที่สำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยทำให้การบริหารจัดการชีวิตและหลายๆ เรื่องในชีวิตง่ายและสะดวกขึ้น ในที่นี้ ผู้เขียนสรุปเป็นจุดดีและจุดที่ควรพัฒนาเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

1. จุดดีสำหรับการใช้เทคโนโลยีให้เป็น

การใช้เทคโนโลยีในลักษณะนี้ คือ การนำเทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือทำให้ชีวิตตนเองดีขึ้น และทำให้สังคมโดยรวมได้รับประโยชน์ด้วย กล่าวคือ ที่ผ่านมามันตัวเราและสังคมได้รับประโยชน์จากเทคโนโลยี เพราะเทคโนโลยีทำให้เกิดความสะดวกสบาย รวดเร็ว และปรับปรุงพัฒนาได้อย่างทันด่วน ดังนั้น หลายสิ่งหลายอย่างในอดีตที่ผ่านมาได้หมดปัญหาไปเพราะเทคโนโลยีเข้ามาช่วยแก้ไข ดังจะเห็นได้จากต่อไปนี้ สังคมก็จะมีเทคโนโลยีเอไอ (AI) เข้ามาช่วยบริหารจัดการจนทำให้ชีวิตมนุษย์สุขสบายมากขึ้น

2. จุดที่ควรพัฒนาสำหรับการใช้เทคโนโลยีให้เป็น

เป็นที่ยอมรับแล้วว่าการใช้เทคโนโลยีนี้ไม่ใช่แค่มีประโยชน์อย่างเดียว เพราะหากใช้เทคโนโลยีไม่เป็นหรือไม่ถูกต้องตามวิธีที่ควรจะเป็นย่อมก่อให้เกิดโทษมหันต์เหมือนกัน ดังนั้น จุดที่ควรพัฒนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในที่นี้ ผู้เขียนเสนอว่าไม่ใช่แค่คู่มือหรือเปอร์เซ็นต์ของคนใช้เทคโนโลยีเท่านั้น ด้วยปรากฏการณ์เช่นนี้ไม่ได้บ่งบอกถึงคุณภาพของผู้เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีเลย ส่วนประเด็นที่ควรให้ความสนใจมากกว่า คือ คนในสังคมใช้เทคโนโลยีไปในทิศทางใด เป็นการใช้เพื่อประโยชน์อะไร หากเป็นการใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทั้งในระดับตนเองและสังคมแล้ว ก็สามารถกล่าวได้ว่าเป็นการใช้เทคโนโลยีเป็น เช่น การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ค้นคว้าทางการศึกษา หรือการใช้เทคโนโลยีเพื่อติดต่อประสานงาน โดยมุ่งให้เกิดมูลค่าและคุณค่าในหน้าที่การงาน เป็นต้น การใช้เทคโนโลยีในลักษณะเช่นนี้จึงเป็นการมุ่งไปที่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเป็นหลัก หากเกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่าย การใช้เทคโนโลยีเป็นก็เกิดขึ้น

การใช้เทคโนโลยีใช้ให้เป็น

จากที่กล่าวทั้งหมด การรู้จักใช้เทคโนโลยีนั้นมีความสำคัญมาก เพราะหากใช้เทคโนโลยีไม่ถูกต้องหรือใช้อย่างไม่เป็นประโยชน์ ย่อมทำให้เกิดโทษหลายอย่างตามมา โดยเป็นโทษทั้งในระดับตนเองและสังคม โทษในระดับตนเอง คือ ทำให้ตนเองไม่ได้รับประโยชน์จากการมีและการใช้เทคโนโลยีเท่าที่ควร มีหน้าซ้ำ อาจจะทำให้ตนเองตกเป็นทาสของเทคโนโลยีได้ ส่วนโทษในระดับสังคม คือ เทคโนโลยีไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาสังคมโดยรวมได้ เพราะคนในสังคมไม่มีศักยภาพตามที่ควรจะเป็นจนทำให้สังคมแทนที่จะได้ประโยชน์จากเทคโนโลยีก็กลับกลายเป็นว่า สังคมเกิดความสับสนวุ่นวายเพราะเทคโนโลยีทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรค ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีให้เป็นจึงเป็นการมองไปที่องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วน ดังนี้

1. การใช้เทคโนโลยีให้เป็น เกิดจากการมีความรู้ที่ถูกต้อง

การใช้เทคโนโลยีให้เป็นนั้น อันดับแรกสุดต้องเกิดจากการมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีอย่างถูกต้อง กล่าวคือ เทคโนโลยีในปัจจุบันนี้มีเยอะมาก เรียกว่าจะทำอะไรก็ต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีให้ถูกกับงาน การมีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีจึงถือว่าเป็นบันไดขั้นแรกของการรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ตรงกันข้าม หากไม่มีความรู้ที่ถูกต้องในเทคโนโลยีแล้ว ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ก็หมดตามไปด้วย

2. การใช้เทคโนโลยีให้เป็น เกิดจากการฝึกปฏิบัติจนชำนาญ

การใช้เทคโนโลยีให้เป็นที่ต้องเริ่มจากการมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องก่อน หลังจากนั้น จึงมีการฝึกฝนหรือปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคโนโลยีให้เชี่ยวชาญหรือฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพราะเทคโนโลยีมีความเปลี่ยนแปลงเร็วมาก เรียกว่าแค่เพียงกระพริบตา การตกยุคเทคโนโลยีก็เกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น การรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เป็นที่นั้น นอกจากมีความรู้ในเรื่องเทคโนโลยีแล้ว ยังจำเป็นต้องติดตามอย่างต่อเนื่อง จนก่อให้เกิดความชำนาญอย่างสม่ำเสมอ

3. การใช้เทคโนโลยีให้เป็น เกิดจากการเกิดประโยชน์ตามเป้าหมาย

เมื่อมีความรู้ในเทคโนโลยีและเกิดความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีแล้ว ประการสุดท้ายที่ผู้ใช้เทคโนโลยีควรคำนึงถึงหรือให้ความสำคัญ คือ การได้รับผลประโยชน์จากเทคโนโลยี เพราะหากมีแต่ความรู้และการใช้เทคโนโลยีแล้ว ความยั่งยืนและการต่อยอดเทคโนโลยีให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้นจำเป็นต้องอาศัยการลงทุนเพิ่มเติม แต่การลงทุนดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนก็ต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีจนก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างต่อเนื่องนั่นเอง

ตามที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การใช้เทคโนโลยีนี้มีเจตนาอยู่ 2 อย่าง คือ ใช้เพื่อความทันสมัยและใช้เพื่อให้เป็นประโยชน์ โดยทั้ง 2 เจตนา ทำให้การใช้เทคโนโลยีเกิดความเหมาะสมกับไม่เหมาะสมได้ ดังจะเห็นได้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมที่บางคนก็เสียประโยชน์ที่จะพึงได้และบางคนได้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ดังนั้น การใช้เทคโนโลยีให้เป็นที่นั้นเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะหากใช้เพียงเพื่อให้ตนเองรู้สึกทันสมัยหรือไม่ตกยุคก็ย่อมเป็นการใช้ที่ไม่เหมาะสม ตัวอย่างในประเด็นนี้จะเห็นได้จากที่หลายๆ ครั้งในสังคมไทยมีหลายคนพยายามแสดงให้คนอื่นรู้ว่าตนเองทันสมัยผ่านการใช้เทคโนโลยี แต่ท้ายที่สุดแล้ว การใช้เทคโนโลยีแบบนี้ก็ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ใช้เลย การใช้เทคโนโลยีให้เป็นที่ต้องเน้นให้เกิดประโยชน์แก่สังคมและผู้ใช้ จึงจะนับว่าเทคโนโลยีเป็นประโยชน์อย่างแท้จริงและทันสมัย โดยมีใช้เพื่อความทันสมัยเพียงแค่นั้นหรือขอให้คนอื่นยอมรับเท่านั้น
